

EIROPAS PARLAMENTS

2009 - 2014

Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja

2012/0337(COD)

14.2.2013

ATZINUMA PROJEKTS

Sniegusi Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja

Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejai

par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumam par vispārējo Savienības vides rīcības programmu līdz 2020. gadam „Labklājīga dzīve ar pieejamajiem planētas resursiem”

(COM(2012)0710 – C7-0392/2012 – 2012/0337(COD))

Atzinumu sagatavoja: *Daciana Octavia Sârbu*

PA_Legam

ĪSS PAMATOJUMS

Labklājīga dzīve ar pieejamajiem planētas resursiem

Ar šo likumdošanas priekšlikumu Eiropas Komisija ir paredzējusi 2013.–2020. gada laikposmam izveidot 7. vides rīcības programmu (VRP) kopš pirmās šāda veida programmas 1973. gadā. Tā kā 2012. gada jūlijā tuvojas 6. VRP termiņa beigas, Eiropas Parlaments 2012. gada 20. aprīļa rezolūcijā¹ mudināja Eiropas Komisiju pēc iespējas drīz iesniegt turpmāko pasākumu programmu, lai īstenotu pāreju uz ilgtspējīgu nākotni, nodrošinātu nepārtrauktību un novērstu jebkādas nepilnības. Rezolūcijā Parlaments aicināja Komisiju savu turpmāko priekšlikumu balstīt uz šādām trim prioritātēm: vides tiesību aktu īstenošana un nostiprināšana, vides mērķu integrācija visās nozaru politikās un vides aizsardzības starptautiskā dimensija.

Komisija 2012. gada novembrī iesniedza projektu Lēmumam par vispārējo Savienības vides rīcības programmu ar nosaukumu *Labklājīga dzīve ar pieejamajiem planētas resursiem*. Tāpat kā iepriekšējās programmas arī ierosinātā 7. VRP ir vērsta uz to, lai izveidotu visaptverošu sistēmu dažādajiem vides pasākumiem, ceļvežiem un tiesību aktiem, ko Komisija nesēn publiskojuši. Paredzēts, ka visi dažādās politikas jomās noteiktie ar vidi saistītie mērķi, kas sasniedzami līdz 2020. gadam, tiek iekļauti un analizēti savstarpējā saistībā. Turklāt ar pašreizējo VRP priekšlikumu tiek sniegta ilgtermiņa perspektīva, izklāstot redzējumu 2050. gadam. Jaunās VRP mērķis ir pastiprināt vides politikas ieguldījumu pārejā uz resursu izmantošanas ziņā efektīvu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, kurā dabas kapitāls tiek aizsargāts un paplašināts un tiek nodrošināta iedzīvotāju veselība un labklājība.

Eiropas Komisija projekta pielikumā ir uzskaitījusi *deviņus prioritāros mērķus*, kas ES un tās dalībvalstīm ir jāsasniedz:

1. aizsargāt, saglabāt un paplašināt Savienības dabas kapitālu;
2. padarīt Savienību par resursu izmantošanas ziņā efektīvu, ekoloģisku un konkurētspējīgu ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni;
3. aizsargāt Savienības iedzīvotājus no ietekmes saistībā ar vidi un veselības un labklājības riska;
4. palielināt ieguvumu no Savienības vides tiesību aktiem;
5. uzlabot vides politikas pierādījumu bāzi;
6. nodrošināt ieguldījumus saistībā ar vides un klimata politiku un cenu sakārtošanu;
7. uzlabot vides jautājumu integrāciju un politikas virzienu saskaņotību;
8. uzlabot Savienības pilsētu ilgtspēju;
9. palielināt Savienības efektivitāti reģionālu un pasaules vides problēmu risināšanā.

Ar vidi saistītās problēmas lauksaimniecības nozarē

Lauksaimniecības nozarē ievērojamo spiedienu rada pasaulē arvien pieaugošais pieprasījums pēc pārtikas, ierobežotie resursi, nepieciešamība pēc vides aizsardzības pasākumiem un problēmas, ko klimata pārmaiņas rada pārtikas ražošanas jomā.

¹ P7_TA-PROV(2012)0147. Eiropas Parlamenta 2012. gada 20. aprīļa rezolūcija par Sestās vides rīcības programmas pārskatīšanu un prioritāšu noteikšanu Septītajai vides rīcības programmai — Labāka vide labākai dzīvei (2011/2194(INI)).

Lauksaimniecība būtiski ietekmē SEG emisijas līmeni, tomēr tāpat kā mežiem, ņemot vērā spēju absorbēt un uzkrāt oglekli, šai nozarei ir arī ievērojams potenciāls klimata pārmaiņu mazināšanas ziņā. Arī pētniecība un jauninājumi var būt nozīmīgi, lai mazinātu klimata pārmaiņas un pielāgotos tām, piemēram, samazinot lauksaimniecības radīto emisiju un uzlabojot kultūru noturību pret klimata pārmaiņu ietekmi.

Resursu efektīvai izmantošanai pārtikas ražošanā būs galvenā nozīme, lai pārvarētu pašreizējās un turpmākās problēmas, ņemot vērā ierobežotos dabas resursus. Saskaņā ar ANO Pārtikas un lauksaimniecības organizācijas datiem līdz 2050. gadam iedzīvotāju skaits pasaulē pieaugs par vienu trešdaļu. Minētais ne tikai radīs izmaiņas patēriņa modeļos, bet arī par 70 % palielinās pieprasījumu pēc pārtikas. Tādēļ ir ļoti būtiski, lai Eiropas lauksaimniecība sasniegtu pēc iespējas augstāku līmeni ilgtspējības un resursu efektīvas izmantošanas ziņā.

Turklāt ir svarīgi atcerēties, ka pārtikas atkritumu apjoms visā pasaulē ir pieaudzis par 50 % kopš 1974. gada un ir steidzami jārisinā, lai risinātu ar pārtikas izšķērdēšanu saistīto problēmu pārtikas ķēdē.

Ar KLP reformu saistīto likumdošanas priekšlikumu mērķis ir sasaistīt tiešos maksājumus ar sabiedrisko preču sniegšanu un no ELFLA līdzekļiem paredzēt finansējumu agrovides pasākumiem. Paredzēts, ka ar minēto tiks veicināta videi labvēlīga lauksaimniecības prakse — kultūru dažādošana, ilggadīgo zālāju aizsardzība un ekoloģiski vērtīgas lauksaimniecības zemes un mežu teritoriju izveide un uzturēšana.

Savienībai ir jāizstrādā visaptveroša stratēģija reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, lai saglabātu Eiropas lauksaimniecības stabilitāti un konkurētspēju un lai tā arī turpmāk nodrošinātu kvalitatīvu pārtiku un vides pakalpojumus, kā arī sekmētu ilgtspējīgu attīstību ES lauku rajonos.

GROZĪJUMI

Lauksaimniecības un lauku attīstības komiteja aicina par jautājumu atbildīgo Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteju ziņojumā iekļaut šādus grozījumus:

Grozījums Nr. 1

Lēmuma priekšlikums

Pielikums – 18. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

18. Neraugoties uz ievērojamām līdzšinējām pūlēm, prasību saskaņā ar ŪPD līdz 2015. gadam panākt „labu ekoloģisko stāvokli” visticamāk var izpildīt tikai attiecībā uz aptuveni 53 % virszemes ūdensobjektiem ES. Pastāv arī risks, ka Jūras stratēģijas pamatdirektīvas mērķis

Grozījums

18. Neraugoties uz ievērojamām līdzšinējām pūlēm, prasību saskaņā ar ŪPD līdz 2015. gadam panākt „labu ekoloģisko stāvokli” visticamāk var izpildīt tikai attiecībā uz aptuveni 53 % virszemes ūdensobjektiem ES. Pastāv arī risks, ka Jūras stratēģijas pamatdirektīvas mērķis

panākt „labu vides stāvokli” līdz 2020. gadam varētu netikt sasniegts, cita starpā joprojām notiekošās pārzvejas dēļ un jūras piesārņojuma klātbūtnes dēļ Eiropas jūrās. Lai gan ES gaisa un rūpniecisko emisiju politika ir palīdzējusi samazināt daudzu veidu piesārņojumu, ekosistēmas joprojām cieš no pārmērīgu slāpekļa nosēdumu veidošanās un ozona piesārņojuma, kas saistīts ar transporta, **intensīvas** lauksaimniecības un elektroenerģijas ražošanas radītajām emisijām.

panākt „labu vides stāvokli” līdz 2020. gadam varētu netikt sasniegts, cita starpā joprojām notiekošās pārzvejas dēļ un jūras piesārņojuma klātbūtnes dēļ Eiropas jūrās. Lai gan ES gaisa un rūpniecisko emisiju politika ir palīdzējusi samazināt daudzu veidu piesārņojumu, ekosistēmas joprojām cieš no pārmērīgu slāpekļa nosēdumu veidošanās un ozona piesārņojuma, kas saistīts ar transporta, **ilgtspējības principam neatbilstošas** lauksaimniecības **prakses** un elektroenerģijas ražošanas radītajām emisijām.

Or. en

Grozījums Nr. 2

Lēmuma priekšlikums Pielikums – 19. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

19. Tāpēc, lai aizsargātu, saglabātu un paplašinātu ES dabas kapitālu, būtu arī jārisina problēmas to izcelsmes vietā, cita starpā labāk integrējot dabas kapitāla mērķus citās politikas jomās, nodrošinot, lai politikas virzieni būtu saskaņoti un sniegtu papildu ieguvumus. Ekoloģiskie elementi, kas noteikti Komisijas reformas priekšlikumos, jo īpaši attiecībā uz ES lauksaimniecību, zivsaimniecību un kohēzijas politiku, ar kuriem vienlaikus ir ierosināti priekšlikumi par videi nekaitīgāku ES budžetu saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam, ir paredzēti, lai atbalstītu šo mērķu sasniegšanu. Piemēram, ūdens ekosistēmām lauku apvidos būtu jāgūst labums no saimniecības maksājumu piesaistīšanas attiecīgo ŪPD prasību ievērošanai, kā noteikts Komisijas priekšlikumos par KLP reformu. Videi nekaitīgāka KLP veicinās arī videi

Grozījums

19. Tāpēc, lai aizsargātu, saglabātu un paplašinātu ES dabas kapitālu, būtu arī jārisina problēmas to izcelsmes vietā, cita starpā labāk integrējot dabas kapitāla mērķus citās politikas jomās, nodrošinot, lai politikas virzieni būtu saskaņoti un sniegtu papildu ieguvumus. Ekoloģiskie elementi, kas noteikti Komisijas reformas priekšlikumos, jo īpaši attiecībā uz ES lauksaimniecību, zivsaimniecību un kohēzijas politiku, ar kuriem vienlaikus ir ierosināti priekšlikumi par videi nekaitīgāku ES budžetu saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu 2014.–2020. gadam, ir paredzēti, lai atbalstītu šo mērķu sasniegšanu. Piemēram, ūdens ekosistēmām lauku apvidos būtu jāgūst labums no saimniecības maksājumu piesaistīšanas attiecīgo ŪPD prasību ievērošanai, kā noteikts Komisijas priekšlikumos par KLP reformu. Videi nekaitīgāka KLP veicinās arī videi

labvēlīgu lauksaimniecības praksi – kultūru dažādošanu, ilggadīgo zālāju aizsardzību un ekoloģiski vērtīgas lauksaimniecības zemes un mežu teritoriju izveidi un uzturēšanu.

labvēlīgu lauksaimniecības praksi – kultūru dažādošanu, ilggadīgo zālāju aizsardzību un ekoloģiski vērtīgas lauksaimniecības zemes un mežu teritoriju izveidi un uzturēšanu. ***Bioloģiskā lauksaimniecība un integrētās augu aizsardzības metodes ir ekoloģiski efektīvas sistēmas, kuru pilnveidošana ir jāturpina, un ir nepieciešams atbalsts, lai īstenotu pāreju uz ilgtspējīgākām lauksaimniecības sistēmām.***

Or. en

Grozījums Nr. 3

Lēmuma priekšlikums
Pielikums – 22.a punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

22.a Lauksaimniecībā un mežsaimniecībā izmantojamā zeme kopā aizņem 78 % Savienības teritorijas. Tādēļ lauksaimniecībai un mežsaimniecībai joprojām ir nozīmīga loma, lai saglabātu dabas resursus un kultūrainavas kā priekšnosacījumu citām cilvēka darbībām lauku rajonos. Apmežošana ir svarīga nozīme augsnes nostiprināšanā un procesā, lai pielāgotos klimata pārmaiņām un mazinātu tās, savukārt ilgtspējīga lauksaimniecība var sekmēt uzlabojumus augsnes saglabāšanā. Vienlaicīgi būtu jāuzsver integrēta un novatoriska lauksaimniecības prakse, piemēram, precizitātes tehnoloģiju un ekoloģisku pieeju izmantošana, un īpaša uzmanība būtu jāvelta augsnes ražīguma palielināšanai, izmantojot neķīmiskus mēslošanas līdzekļus, un ilgtspējīgai produktivitātes palielināšanai.

Or. en

Grozījums Nr. 4

Lēmuma priekšlikums

Pielikums – 26. punkts – 1. daļa – ga apakšpunkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

ga) tiek saglabāts augsts apputeksnēšanas līmenis un tiek veikti pasākumi, lai ierobežotu tādu pesticīdu izmantošanu, kuriem ir kaitīga ietekme uz medus bišu populāciju.

Or. en

Grozījums Nr. 5

Lēmuma priekšlikums

Pielikums – 28. punkts

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

28. Inovācija resursu izmantošanas efektivitātes uzlabošanai ir vajadzīga visā tautsaimniecībā, lai uzlabotu konkurētspēju laikā, kad paaugstinās resursu cenas, tie ir nepietiekami un pastāv apgādes ierobežojumi. Uzņēmējdarbības sektors ir nozīmīgākais inovācijas, tostarp ekoinovācijas, veicinātājs. Tomēr tirgus pats nespēs sniegt rezultātus. Valdības rīcībai Savienības un dalībvalstu līmenī ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu pareizos pamatnosacījumus ekoinovācijai, veicinot ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību vai tehnoloģisku risinājumu izstrādi saistībā ar vides problēmām.

28. ***Pētniecība un*** inovācija resursu izmantošanas efektivitātes uzlabošanai ir vajadzīga visā tautsaimniecībā, lai uzlabotu konkurētspēju laikā, kad paaugstinās resursu cenas, tie ir nepietiekami un pastāv apgādes ierobežojumi. ***Attiecībā uz enerģijas patēriņu lauksaimniecības tehnikas jomā ir vajadzīgi jauninājumi, lai palielinātu energoefektivitāti un samazinātu CO₂ emisiju, kā arī jānodrošina stimuli lauku saimniecību modernizācijai nolūkā pieņemt novatoriskas metodes un tehnoloģijas.*** Uzņēmējdarbības sektors ir nozīmīgākais inovācijas, tostarp ekoinovācijas, veicinātājs. Tomēr tirgus pats nespēs sniegt rezultātus. Valdības rīcībai Savienības un dalībvalstu līmenī ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu pareizos pamatnosacījumus ekoinovācijai, veicinot ilgtspējīgas uzņēmējdarbības attīstību vai tehnoloģisku risinājumu izstrādi saistībā ar vides problēmām.

Grozījums Nr. 6**Lēmuma priekšlikums
Pielikums – 32. punkts***Komisijas ierosinātais teksts*

32. Labāko pieejamo metožu izmantojums ražošanā saskaņā ar Rūpniecisko emisiju direktīvu radīs labākus resursu izmantošanas modeļus un samazinās emisijas no vairāk nekā 50 000 lielām rūpnieciskām iekārtām ES, tādējādi būtiski sekmējot novatorisku metožu izstrādi, padarot ekonomiku ekoloģiskāku un ilgtermiņā samazinot izmaksas rūpniecības nozarē.

Grozījums

32. Labāko pieejamo metožu izmantojums ražošanā saskaņā ar Rūpniecisko emisiju direktīvu radīs labākus resursu izmantošanas modeļus un samazinās emisijas no vairāk nekā 50 000 lielām rūpnieciskām iekārtām ES, tādējādi būtiski sekmējot novatorisku metožu izstrādi, padarot ekonomiku ekoloģiskāku un ilgtermiņā samazinot izmaksas rūpniecības nozarē. ***Vienlaicīgi, izveidojot īsas piegādes ķēdes un vietējus lauksaimniecības produktu tirgus, var ievērojami samazināt pārtikas transporta radīto CO₂ emisiju.***

Grozījums Nr. 7**Lēmuma priekšlikums
Pielikums – 35. punkts***Komisijas ierosinātais teksts*

35. Lai izveidotu rīcības satvaru resursu izmantošanas efektivitātes aspektu uzlabošanai ne tikai saistībā ar SEG emisijām un enerģiju, tiks noteikti mērķi patēriņa kopējās ietekmes uz vidi mazināšanai, jo īpaši attiecībā uz pārtikas, mājokļu un mobilitātes sektoru. Kopā ņemot, šie sektori rada gandrīz 80 % no patēriņa ietekmes uz vidi. “Rio+20” konferencē tika atzīta vajadzība būtiski samazināt pārtikas zudumus pēc ražas novākšanas, citus pārtikas zudumus un

Grozījums

35. Lai izveidotu rīcības satvaru resursu izmantošanas efektivitātes aspektu uzlabošanai ne tikai saistībā ar SEG emisijām un enerģiju, tiks noteikti mērķi patēriņa kopējās ietekmes uz vidi mazināšanai, jo īpaši attiecībā uz pārtikas, mājokļu un mobilitātes sektoru. Kopā ņemot, šie sektori rada gandrīz 80 % no patēriņa ietekmes uz vidi. “Rio+20” konferencē tika atzīta vajadzība būtiski samazināt pārtikas zudumus pēc ražas novākšanas, citus pārtikas zudumus un

atkritumus visā pārtikas aprītē.

atkritumus visā pārtikas aprītē. ***Minēto var panākt, sekmējot tiešas saites starp ražotājiem un patērētājiem, saīsinot pārtikas piegādes ķēdi un veicot uzlabojumus loģistikas, transporta, krājuma pārvaldības un iepakojšanas jomā.***

Or. en

Grozījums Nr. 8

Lēmuma priekšlikums

Pielikums – 41. punkts – 2. daļa – c apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

(c) stimulēt publiskā un privātā sektora pētniecības un inovāciju centienus, kas vajadzīgi, lai ieviestu novatoriskas tehnoloģijas, sistēmas un uzņēmējdarbības modeļus, kas paātrinās pāreju uz resursu ziņā efektīvu ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni **un** samazinās šīs pārejas izmaksas;

Grozījums

(c) stimulēt publiskā un privātā sektora pētniecības un inovāciju centienus, kas vajadzīgi, lai ieviestu novatoriskas tehnoloģijas, sistēmas un uzņēmējdarbības modeļus, kas paātrinās pāreju uz resursu ziņā efektīvu ekonomiku ar zemu oglekļa emisiju līmeni, samazinās šīs pārejas izmaksas **un palīdzēs līdz 2030. gadam par 50 % samazināt pārtikas atkritumu apjomu visā pārtikas ķēdē;**

Or. en

Grozījums Nr. 9

Lēmuma priekšlikums

Pielikums – 82. punkts – 2. daļa – a apakšpunkts

Komisijas ierosinātais teksts

(a) ***pakāpeniski atcelt videi kaitīgas subsīdijas, bet*** vairāk izmantot tirgus instrumentus, tostarp nodokļu politiku, cenu veidošanu un maksas iekasēšanu, un paplašināt tirgus vides precēm un pakalpojumiem, pienācīgi ņemot vērā jebkādu negatīvu sociālo ietekmi;

Grozījums

(a) ***uzlabot saikni starp lauksaimniecības subsīdijām un sabiedrisko preču sniegšanu,*** vairāk izmantot tirgus instrumentus, tostarp nodokļu politiku, cenu veidošanu un maksas iekasēšanu, un paplašināt tirgus vides precēm un pakalpojumiem, pienācīgi ņemot vērā

jebkādu negatīvu sociālo ietekmi;

Or. en

Grozījums Nr. 10

Lēmuma priekšlikums
Pielikums – 98.a punkts (jauns)

Komisijas ierosinātais teksts

Grozījums

98.a Savienības pārtikas nodrošinājuma politikai vajadzētu būt balstītai uz ilgtspējīgu lauksaimniecību un taisnīgu tirdzniecību. Atbilstīga pārtikas apjoma nodrošināšana arvien pieaugošajam iedzīvotāju skaitam visā pasaulē patēriņa modeļu maiņas apstākļos rada spiedienu uz resursu (zemes, ūdens, enerģijas) izmantošanu, jo īpaši saistībā ar klimata pārmaiņu radītajām sekām. Turpmāk būtu jāierobežo atkarība no proteīna importa no trešām valstīm, kas ir saistīts ar lielu oglekļa dioksīda pēdu, atmežošanu un citu videi kaitīgu praksi.

Or. en